

ประเภทภูมิปัญญาด้าน จารีต ประเพณี มติ ข้อห้าม ภาษาในหมู่บ้าน

ชื่อภูมิปัญญา วันม้วย และวันฝีกินสัตว์

บทนำ/ความสำคัญของภูมิปัญญา

ก่อนอื่น ที่เราจะเริ่มลงมือกระทำมันจะละกรรมทุกอย่างเป็นต้นว่า ปลุกบ้าน สร้างเมือง ทำมงคลขึ้นบ้านใหม่ แต่งงาน ย้ายที่อยู่ บวชพระ เปกตุ้ ซ้อสัตว์มาเลี้ยง หว่านกล้า ปลุกนา เปิดร้านเปิดงานใหม่ เหล่านี้เราก็หวังเพื่อความเป็นสิริมงคล หวังความเจริญอกงาม เราจึงควรมือสั่นวันดี หรือฤกษ์งามยามดีเสียก่อน จึงค่อยลงมือกระทำ แต่การหาซื้อหาวันนั้น เราจะมัวค้นหาให้มันตรงกันหลาย ๆ ตำรานั้น ก็เป็นการยากมาก เราควรถือเอาที่ดี ๆ ที่สำคัญ ๆ เท่านั้นก็พอ เมื่อเราเชื่อหลายตำราแล้วตลอดชีวิตนี้ เราก็จะหาวันดีฤกษ์ดีไม่ได้ ดังคำโบราณว่า “ศิษย์ต่างครู อาจารย์ต่างวัด หนังสือก้อมต่างคนต่างมี” เราควรถือเอาที่สำคัญ ๆ ถือเอาวันเศษฟ้าดีแสงที่ดี ๆ และหาได้ยามประจำวันดี ๆ เสียเท่านั้น ก็เป็นอันใช้ได้ดีแล้ว ดังจะนำมาวางไว้เป็นหลักต่อไปนี้

ความเป็นมา

วันม้วยและวันฝีกินสัตว์ นับเป็นภูมิปัญญาของพี่น้องชาวอำเภอเวียงสา ควรมีการอนุรักษ์ รักษาไว้หื้อลูกหลานได้รู้และสืบทอดกัน

กระบวนการ

- ขั้น 1 คำ ม้วยหมู่บ้าน ฝีกินผี แรม 1 คำ ม้วยข้าว ฝีกินหมา
- ขั้น 2 คำ ม้วยแม่น้ำและป่า ฝีกินหมา แรม 2 คำ ม้วยคนเฒ่า ฝีกินไก่
- ขั้น 3 คำ ม้วยไม้และหอเรือน ฝีกินไก่ แรม 3 คำ ม้วยขุนนาง ฝีกินควาย
- ขั้น 4 คำ ม้วยดิน ฝีกินหมู แรม 4 คำ ม้วยน้ำและดิน ฝีกินช้าง, เป็ด
- ขั้น 5 คำ ม้วยเสื่อน้ำ ฝีกินม้า แรม 5 คำ ม้วยไม้ ฝีกินม้า, หมา, หมู
- ขั้น 6 คำ ม้วยข้าว ฝีกินวัว แรม 6 คำ ม้วยผู้หญิง ฝีกินคน - วัว
- ขั้น 7 คำ ม้วยท้าวพระยา ฝีกินควาย แรม 7 คำ ม้วยไฟ ฝีกินไก่
- ขั้น 8 คำ ม้วยเสนาอำมาตย์ ฝีกินช้าง แรม 8 คำ ม้วยบ่าวสาว ฝีกินเป็ด
- ขั้น 9 คำ ม้วยกล้วยอ้อย-มดหมอ ฝีกินม้า แรม 9 คำ ม้วยนักปราชญ์ - อาจารย์ ฝีกินคน - หมู
- ขั้น 10 คำ ม้วยคนเฒ่า ฝีกินคน แรม 10 คำ ม้วยน้ำ ฝีกินหมา
- ขั้น 11 คำ ม้วยบ่าวสาว ฝีกินผี แรม 11 คำ ม้วยข้าวของ ฝีกินวัว
- ขั้น 12 คำ ม้วยพ่อเรือนแม่เรือน ฝีกินไก่ แรม 12 คำ ม้วยสัตว์ต่าง ๆ ฝีกินควาย

ชั้น 13 ค่ำ ม้วยไร่นาสวน ฝักินเป็ด แรม 13 ค่ำ ม้วยพ่อค้ำ ฝักินหมู

ชั้น 14 ค่ำ ม้วยศรม (สมณะ) ฝักินหมู แรม 14 ค่ำ ม้วยศรม (สมณะ) ฝักินม้า

ชั้น 15 ค่ำ ม้วยฝื่อรักษ์ ฝักินหมา แรม 15 ค่ำ ม้วยคฤหบดี ฝักินหมี

แหล่งข้อมูล

นายญาณ สองเมืองแก่น

บ้านเลขที่ 184 หมู่ 4 ตำบลกลางเวียง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

 054 – 781105